

MUSEUM

‘Hert fan Fryslân’

GROU

JAARVERSLAG 2019

Inhoudsopgave

Pagina

Inleiding van het bestuur	3
Bestuur	3
Personeel en vrijwilligers	5
Tentoonstellingen en activiteiten (waaronder programmering en museale inrichting)	5
Bezoekersaantallen	9
Openingstijden	9
Toegangsprijzen	9
Bezoekersregistratie	9
Collecties	10
P.R., communicatie en marketing	10
Gastvrouwen/gastheren en rondleiders	10
Huisvesting en inrichting	11
Schenken	11
Financieel overzicht 2019	12
Exploitatiebegroting 2020	13

(foto voorpagina: Freerk Siekmans, de eardere frije 'fûgeler/fisker' op de Burdskop ûnder Grou)

Inleiding van het bestuur

Het achter ons liggende jaar 2019 staat in het teken van een aantal exposities maar vooral ook in het teken van de discussie over de toekomst van het museum ‘Hert fan Fryslân’.

In het begin van het jaar is veel aandacht besteed aan de permanente expositie over de Halbertsmafabrieken. De inrichting is aangepast en er heeft een uitbreiding plaatsgevonden. Dat geldt ook voor de expositie over Atje Gaastra.

De expositie ‘Meet the fountains, een andere kijk op de fontein(en)’ (geplaatst in de 11 Friese steden) is gratis te bekijken in de voormalige Gereformeerde Kerk.

Daarna is hard gewerkt aan de inrichting voor de expositie over ‘Fûgeler/fisker Freerk Siekmans’ in de WER. De expositie is geopend door Freerk zelf, hij is toch in het Wilhelminapark voor de opvoering van het openluchtspel over zijn leven op de ‘Burdskep’.

Over de toekomst van het museum wordt al jaren gediscussieerd. Op 31 december 2020 loopt het huurcontract met de eigenaar af en ruim voor die datum zal door het bestuur een besluit moeten worden genomen over wel/niet doorgaan. Onze adviseurs Emiel Wegman en Jan Smittenberg hebben in samenwerking met het bestuur en met praktijkdeskundige Henk Postma meerdere opties uitgewerkt. Ook hebben zij met diverse lokale en provinciale partijen overleg gevoerd. In de herfst is afgesproken dat er begin 2020 een definitief besluit wordt genomen.

Helaas hebben wij afscheid moeten nemen van onze voorzitter Ed den Dulk. Het besluit om af te treden valt hem zwaar maar hij heeft een keuze moeten maken tussen het museum en zijn verenigingswerk in Jirnsum. Wij respecteren zijn besluit. Gelukkig blijft Ed beschikbaar als gastheer.

Het bezoekersaantal aan ons museum is iets afgenomen. Het blijft een punt van zorg.

Gelukkig kunnen we ook dit jaar terugzien op een prima inzet van vrijwilligers, Freonen en bestuur.

Het bestuur.

Bestuur: de samenstelling van het bestuur op 1 januari 2019:

Voorzitter:	Vacature.
Secretaris:	Bauke Hooghiemster.
Penningmeester:	Herman Oldenhof.
Lid Collectiebeheer:	Akke Miedema – Tjallema.
Lid Programmering:	Gieneke Verhoeven.
Lid Baliecoördinatie:	Trees Mulder – Gadellaa.
Lid PR en Communicatie:	Vacature tijdelijk ingevuld door Gieneke Verhoeven.

In 2019 is de samenstelling van het bestuur als volgt gewijzigd.

Op 1 januari 2019 is er een vacature in het voorzitterschap ontstaan door het aftreden van Ed den Dulk. Op 1 mei 2019 is Trees Mulder-Gadellaa formeel bij de Kamer van Koophandel ingeschreven als voorzitter. Op 31 december 2019 bestond het bestuur uit vijf personen. De vacature voor PR en Communicatie is noch vacant.

Adviseur namen Historisch Centrum
Leeuwarden (Gemeente Leeuwarden): Janneke Visser.
Adviseur namens Feriening “Freonen fan
Museum Hert fan Fryslân”:
Museum Hert fan Fryslân”: Jan Smittenberg
Adviseur algemeen: Emiel Wegman.

Het bestuur komt maandelijks in reguliere vergadering bijeen. Een aantal keren per jaar wordt door de secretaris overleg gevoerd met Jan Trip als woordvoerder voor de verhuurder (eigenaar van het voormalige gemeentehuis).

De vergaderingen van het bestuur vinden plaats in een door de verhuurder beschikbaar gestelde ruimte. Emiel Wegman treedt hierbij op als ‘petear-lieder’. Daarnaast wordt diverse malen in kleiner verband of werkgroepsverband overleg gevoerd en met derden gesproken.

In het voorbije jaar 2019 zijn er vier exposities geweest (tijdelijk en permanent).

- Expositie over de Halbertsmafabrieken (permanent).
- Expositie over Atje Gaastra (permanent).
- Expositie ‘Meet the fountains, een andere kijk op de fonteinen’ in de voormalige Gereformeerde Kerk.
- Expositie over ‘Fûgeler/fisker Freerk Siekmans’.

Op de exposities wordt verderop in dit verslag nader ingegaan.

In de bestuursvergadering van 24 oktober 2018 is besloten dat onder de huidige (financiële) omstandigheden het museum ‘Hert fan Fryslân’ geen bestaansrecht heeft. Alles overwegende wordt bovendien besloten om verder te gaan in de richting van een historisch gericht samenwerkingsverband voor Grou (later mogelijk met omstreken). Hierover zijn in 2019 gesprekken gevoerd met:

- Nederlands Hervormde Kerk in Grou.
- Stifting Grou.
- DAG (Dorps Archief Grou).

Tijdens deze gesprekken blijkt dat ons idee (historisch gericht samenwerkingsverband) niet wordt gedeeld.

De daarna volgende gesprekken, waarbij ook aanwezig Henk Postma als praktijkdeskundige, met ‘Natuurmuseum Fryslân’ en het Nationaal Park ‘De Alde Feanen’ leveren in ieder geval ‘een bereidheid tot meedenken’ op.

In de vergadering van ‘Grou Breed’ van 7 november wordt op voorstel van het museum besloten tot het instellen van een werkgroep, die moet onderzoeken of het mogelijk is om te komen tot een Multi Functioneel Centrum (MFC) in Grou (eerste prioriteit van ‘Grou Breed’). Meerdere, tot ‘Grou Breed’ behorende verenigingen nemen plaats in de werkgroep. In 2020 zal deze werkgroep bijeen komen.

Ook zijn in 2019 de volgende besluiten genomen:

- Er wordt een stuk over privacy vastgesteld.
- Er wordt een vragenlijst voor bezoekers vastgesteld.
- Besluit om met ingang van 1 januari 2020 het bedrag voor een rondleiding in het Raadhuis te verhogen van € 1,50 naar € 4,-- pp.

- Besluit om twee luchtontvochtigers aan te schaffen.
- Besluit om het museum te sluiten in de maanden december 2019 en januari, februari en maart 2020.
- Besluit om apparatuur voor pin- of contactloze betaling aan te schaffen.

Vertegenwoordigers van het bestuur zijn aanwezig bij de bestuursvergaderingen en Algemene Leden Vergadering van de Feriening fan Freonen fan Museum Hert fan Fryslân.

Ook zijn vertegenwoordigers van het bestuur aanwezig bij de vergaderingen van Grou Breed en bij bijeenkomsten van provinciale organisaties en instellingen op het gebied van ‘cultuur’.

Personeel en vrijwilligers

Personeel

Het museum heeft geen betaalde krachten in dienst. Het drijft helemaal op vrijwilligers. In speciale gevallen worden beroepskrachten ingehuurd.

Vrijwilligers

Een groep van rond de 30 vrijwilligers, waaronder de gastvrouwen en gastheren, zorgt ervoor dat het museum kan draaien. Zij zijn een grote steun voor het bestuur en zij hebben zich met veel enthousiasme ingezet voor o.a. baliewerk, huisvesting en inrichting museale ruimten, programmering, PR, communicatie en marketing, collectiebeheer en registratie, educatieve projecten, Toeristisch Informatie Punt, herinrichting depots en andere, niet met name genoemde activiteiten.

Tentoonstellingen en activiteiten

Halbertsmaseal

De broers Halbertsma krijgen weer een evenredig deel en aandacht in de Halbertsmaseal nadat de expositie over Joost Halbertsma in 2018 ontmanteld is.

Atje Gaastra: meer dan kleding

Diverse items uit het legaat van Atje Gaastra zijn uitgelicht in een aparte vitrine. Zo had Atje het zich ook voorgesteld toen zij het legaat in 1949 aan de gemeente Idaerderadeel deed.

Halbertsmafabriek en –kantoor

De voormalige Skipkeseal is omgetoverd tot de fabrieks- en kantoorruimte van de Halbertsmafabriek. Veel van de items die we verkregen bij de reünie over de Halbertsmafabriek bij Van Vuuren in 2016 tezamen met een groot deel van het museale materiaal dat we al bezaten, krijgt een plaats in deze ruimte. Het geluid van de stoomfluit, film- en fotobeelden ‘verlevendigen’ deze expositie. Ook een ‘Houtsnuif Lab’ installeren we voor het testen van je neus: aan verschillende houtsoorten kan geroken worden.

Skipkesilen

De expositie over de historie van de Skipkes krijgt haar plaats in de Wetterseal. Het jaarlijkse Skipkesilen tijdens de Merke wordt door slecht weer afgelast. De wisselbeker wordt dit jaar dan ook niet uitgereikt en krijgt geen nieuwe winnaarsinscriptie. Maar het persmoment voor de winnaar van 2018 moet nog plaatsvinden dus die gaat gelukkig wel door.

Meet the Fountains, foto expositie tijdens Skûtsje Wike 17 t/m 28 juli

Met dank aan de architecten van VNL gebruiken we de voormalige Gereformeerde Kerk die nu eigendom is van dit bureau. Hier tonen we panelen van Heleen Haitsma en Tryntsje Nauta met de interpretatie van de 11 Fonteinën in de Friese steden, gezien door de ogen van deze professionele fotografen. De bijzondere rondreizende expositie is gratis te bezichtigen. Bezoekers vragen we een vrijwillige bijdrage te doen.

Freerk Siekmans (Fisker en Fûgelflapper): 22 augustus t/m 1 december

De WER is ingericht als de woonark van Freerk met daarin en omheen beelden uit zijn leefomgeving. Stukken uit de nalatenschap van Freerk Siekmans en vissersattributen van o.a. visser Ale de Jager, vogels en ‘flapmaterialen’ uit het Natuurmuseum Fryslân geven een beeld van het ‘fûgelflappen’ en de bijzondere levenswijze van Freerk. Voor de PR wordt samengewerkt met de organisatoren van het Openluchtspel over Freerk Siekmans dat in het Wilhelminapark plaats heeft in de zelfde periode.

Overige museum-activiteiten:

Onvergetelijk Museum vanaf juni tot december

Dit project start in juni. Bijeenkomsten met mensen met dementie en hun naasten wordt een rondleiding aangeboden in kleine groepen. We starten hier mee, na een pilot met bewoners van Friesma State. We ontvangen mensen met dementie en hun naasten via individuele inschrijvingen en groepen van verschillende dagbestedingslocaties uit de regio. De reacties zijn erg positief. We vragen een hoger entreetarief dan bij de gewone rondleiding omdat de groepen meer individuele begeleiding vergen, we met relatief kleine groepen werken om de aandacht goed te kunnen verdelen. Maar ook de koffie en koek hoort er op zo’n ochtend bij.

We bezoeken verschillende locaties om onze opzet onder de aandacht te brengen.

4 oktober: stand op de 55+dag in Friesma State met als doel contact te leggen met doelgroeporganisaties voor ouderenzorg in Grou en omstreken

21 oktober : flyeren op de Alzheimerdag in Leeuwarden

Mantelzorgcafé Grou: uitleg aan cliënten geven.

PR kanalen: We verspreiden flyers o.a. bij huisartsen, Leppehiem, Friesma State, Alzheimercafés, Odense Huis, Saar aan Huis, gebruiken Facebook, onze Website en versturen persberichten

Leerlingen van het Friesland College ontwerpen in het verlengde van dit project voor ons een zogenaamde ‘Herinneringenmuur’. Deze wordt in de toekomst ingezet om bezoekers te prikkelen hun herinneringen aan het museum toe te vertrouwen en dit verleden te bewaren. Samenwerking voor de PR is met Alzheimer Nederland, afdeling Fryslân door hen geregeld.

Sint Piter 2019

Op 25 januari presenteren we ons op de Preview van het Sint Piter feest in hotel Oostergoo. Deze bijeenkomst is voor nieuwe inwoners van Grou en andere belangstellenden om kennis te maken met het Sint Piter feest. De bijeenkomst wordt niet druk bezocht maar is wel een mooi initiatief.

Opening Watersport Seizoen 13 en 14 april

We vertonen filmbeelden van Oud-Grou. Deze zijn ter beschikking gesteld door het Fries FilmArchief. Een mooie serie films is in blokken geprogrammeerd. Vooral Oud-Grousters vinden de weg naar het museum. Het heeft wat weg van de sfeer van een schoolreünie.

10 augustus Skûtsjesilen: Doarp Grou winnaar!

Het Sulveren Skûtsje voor de 3^e maal op rij in Grou! Het Grouster skûtsje ‘Doarp Grou’ met schipper Douwe Visser is in 2019 weer SKS-kampioen geworden. De daarbij behorende wisselprijs, het ‘Sulveren Skûtsje, en de kampioenswimpel zijn weer te bezichtigen in het museum.

Coole Kids Nacht 2019 op vrijdagavond 17.00-21.00 uur op 25 oktober

Dit jaar komen tijdens de Coole Kidsnacht 2019 vele kinderen en hun ouders speuren, historie en houtgeuren snuiven, knutselen en gezellig kletsen in ons museum. De entree voor kinderen is vrij. Ouders betalen een gereduceerd tarief. Het is een knusse en goed bezochte avond.

Verhalenavond vrijdag 15 november

We doen mee aan de Provinciale Verhalenavond. Jan Arendz vertelt in een aantal rondes zijn verhaal ‘Stienbikje’. Hij neemt plaats in de ‘Ark van Freerk Siekmans’. De avond wordt goed bezocht. De grootse opzet van de Verhalenavond in 2018, waarbij we meerdere vertellers en locaties aanboden, wordt wel gemist maar deze vorm is zeker zo gezellig en geslaagd en voor herhaling vatbaar.

Voorbereiding Wapendropping Wandeltocht i.s.m. de Krite Grou

Op 2 mei 2020 zal de ‘Wapendropping wandeltocht’ door Grou komen. Wij bieden het Raadhuis als decor voor de hier na te spelen acts aan en koppelen zo de PR aan de in die periode te tonen expositie over de oorlogstijd in Grou. De tocht vertelt het verhaal van de wapendropping in 1945 waarbij het Grouster Verzet een belangrijke rol in speelde.

Samenwerking Stifting Grou

In de OSG Sevenwolden komen voor het tweede jaar op uitnodiging van de Stifting Grou en het museum enkele (oud-)Grousters een aantal ochtenden bijeen. Van het Fries Filmarchief krijgen wij de beschikking over films uit Grou en omgeving, waaraan wij na bestudering van

de films de ontbrekende schriftelijke informatie toevoegen of corrigeren. Het Fries Filmarchief heeft deze aanvullingen op haar website voor algemeen gebruik opgenomen. De voorraad films bij het FFA, waar Grou de hoofdrol in speelt, zijn nu op. Mogelijk dat er volgend jaar weer een vervolg komt.

Samenwerking BB-bunker Grou

In 2018 is tussen de BB-bunker en het museum afgesproken dat wij gebruik maken van opslagruimte in de bunker. Hier krijgen rekwisieten een plek om ons tekort aan depot ruimte op te vangen. Ook is een combinatie-toegangskaart in verkoop genomen en een plekje met wederzijdse reclame voor bunker en museum ingericht. In augustus wordt deze ruimte door de BB bunker zelf in gebruik genomen en moeten we alle materialen weer verhuizen en onderbrengen bij enkele van onze vrijwilligers.

Rondleidingen

Avondopenstellingen museum in combinatie met rondleidingen in het Raadhuis

Dit jaar bieden we drie rondleidingen in het raadhuis aan waarbij tegelijkertijd ook het museum open is. De animo is helaas niet groot.

Avondopenstelling museum

Het museum is ook drie keer in de avonduren open zonder combinatie met een rondleiding. Hier is ook nauwelijks belangstelling voor.

Rondleidingen dorp

Naast rondleidingen voor groepen worden op een aantal zaterdagmiddagen en donderdagavonden rondleidingen voor individuele inschrijvers aangeboden. De belangstelling hiervoor is goed te noemen.

De baliebezetting door gastheren en gastvrouwen tijdens deze extra openingsuren is moeilijk 'rond te krijgen'. Wij zien er ook vanuit het minimale aantal bezoekers daarom van af om dit in 2020 weer aan te bieden. Wel blijven we de rondleidingen voor groepen en individuen in het Oude Dorp aanbieden.

Open Monumentendag 14 september

Wij organiseren gratis rondleidingen met een gids in het raadhuis en het museum wordt ook gratis opengesteld. De rondleidingen worden goed bezocht.

Bezoekersaantallen:	2017	2018	2019
Bezoekers betalend:			
- Volwassenen	678	516	782**
- Kinderen	54	352 *	43
Leden van Freonen van het museum	77	37	67
Gasten	177	530	146****
Begeleiders	0	0	0
Totaal bezoekers	986	1435	1038
Dorpswandelingen	18	42	22
Rondleidingen Riedhûs	95***	34***	24***
Totaal rondleidingen	113	76	46
	1099	1511	1084

* aantal is inclusief het educatieproject.

** inclusief ca. 48 bezoekers voor 'Onvergetelijk Museum'.

*** eveneens bezoekers museum.

**** inclusie 101 bezoekers aan 'Meet the fountains, een andere kijk op de fonteinen'.

Openingstijden

Het museum is vanaf 1 maart tot en met 1 december geopend op woensdag tot en met zondag van 13.30 tot 17.00 uur. Ook in de voorjaarsvakantie in het museum geopend geweest evenals een paar dagen voor bezoekers van 'Onvergetelijk Museum'.

Toegangsprijzen

Volwassenen € 4,- (op vertoon van museumkaart € 3,50); groepen van meer dan 10 personen € 3,00); kinderen tot en met 12 jaar € 1,50; rondleiding door het museum € 15,00 per groep; rondleiding in het Raadhuis € 1,50 per persoon; dorpswandeling voor groepen € 2,00 per persoon (minimaal € 15,00 per groep). Combikaart met de BB-bunker: € 6,-, kinderen € 4,-.

Bezoekersregistratie

De registratie van bezoekers vindt dagelijks plaats door de gastvrouw/gastheer door middel van notatie in een schema in de Agenda.

Collecties

Het project ‘Kolleksjes tichtebij’ is nog een paar maanden verlengd. Fotografe Nienke Bruinsma slaagt er in een groot deel van de collectie prachtig op de foto te zetten en onze Adlib-medewerker Melvin van der Veen assisteert bij het verbinden van de foto’s op de juiste plaats in het programma. Als we helaas van hen afscheid moeten nemen omdat onze gesubsidieerde uren op zijn, is het werk nog lang niet klaar. Gieneke en Akke gaan naar een feestelijke afscheidsbijeenkomst van dit geslaagde project.

Gieneke Verhoeven volgt nog cursussen voor Adlib en fotograferen. We beginnen ook met het scannen van onze boeken.

Omdat onze luchtontvochtiger kapot is weet Gieneke bij een opdoekend museum een goed-werkend exemplaar op de kop te tikken. Dit is niet genoeg, met een subsidie van de Wassenbergh Clarijs Fontein Stichting kunnen we nog twee ontvochtigers aanschaffen.

Er moet een nieuw collectieplan gemaakt worden, dat is in oktober klaar, maar de toekomst is onzeker. Mede daarom besluiten we om voorlopig geen nieuwe objecten meer aan te nemen. De Museumfederatie Fryslân vraagt ons een jaar als pilot mee te doen aan het project Collectiewaardering en we gaan hier graag op in. Het kan ons helpen bij het vaststellen wat we als onze kerncollectie beschouwen en welke objecten we aan de bruikleenschenkers terug willen geven en welke we willen afstoten. Want dat gaat ons nog steeds niet goed af.

P.R., communicatie en marketing

Ook in 2019 worden rond de exposities en andere initiatieven in en van het museum weer tal van PR-activiteiten ontwikkeld. Omdat het PR-budget gering is gaat het daarbij bijna altijd om ‘free publicity’. Het PR-budget dat er wel is wordt voornamelijk ingezet voor het hosten en onderhouden van de website en voor het drukken van posters en flyers bij de tijdelijke exposities. De ‘free publicity’ richt zich met name op de lokale en regionale gedrukte en digitale media en op het zo goed mogelijk opnemen van de museum-activiteiten in tal van digitale en gedrukte agenda’s. Bij grote evenementen in en om Grou wordt soms actief geflyerd

Naast de digitale nieuwsbrief voor de vrijwilligers van het museum is in 2018 ook voor de Freonen van het museum 3 maal een digitale nieuwsbrief uitgegeven, waardoor ze nog actueler op de hoogte kunnen blijven van het reilen en zeilen van het museum dan met de halfjaarlijkse papieren nieuwsbrief, die overigens daarnaast gewoon wordt voortgezet.

Gastvrouwen/gastheren en rondleiders

Een groep van 20 vrijwilligers bezet bij toerbeurt de balie. Wel zijn we dringend op zoek naar nieuwe gastvrouwen/heren om het rooster van de balie kloppend te krijgen.

Deze vrijwilligers geven zo nodig een toelichting bij de exposities en zijn behulpzaam bij het TIP. Af en toe verrichten zij licht huishoudelijk werk of andere klusjes.

Rondleidingen en dorpswandelingen worden verzorgd door Fenna Bijlstra, Hepke Hiemstra en Jantsje Visser. Nieuwe rondleiders zijn van start gegaan.

Bezetting van de balie en de rondleidingen/dorpswandelingen worden gecoördineerd door Trees Mulder.

Huisvesting en inrichting

Voor de ruimten die het museum in gebruik heeft geldt een huurovereenkomst met 'Notaris-kantoor Mirjam Bos'. In het overeengekomen huurbedrag zijn de energiekosten en de glasverzekering verwerkt.

Het gebouw voldoet aan redelijke eisen voor wat betreft temperatuur en luchtvochtigheid. Deze waarden worden het gehele jaar door steekproefsgewijs in de expositieruimten en depots gemeten.

Om in een aantal depots de luchtvochtigheid op peil te houden wordt gebruik gemaakt van nieuwe luchtontvochtigers.

Schenken

Ook dit jaar heeft ons museum weer talrijke schenkingen ontvangen. Wij zijn de schenkers daarvoor veel dank verschuldigd. Alle schenkingen worden zorgvuldig geregistreerd en alle schenkers ontvangen een bedankbrief.

Ook is een aantal voorwerpen in bruikleen gegeven. Bruikleen vindt meestal plaats in het kader van een speciale expositie in de Wissel Expositie Ruime (WER).

Vanaf 5 december 2018 geldt een aannamestop voor de collectie.

Financieel overzicht 2019

<i>Uitgaven</i>		<i>Inkomsten</i>	
Huisvesting	11.115	Entrees	3.510
Personeel	1.181	Koffie	-15
Automatisering	454	Boeken	-37
Werkgroepen	675	Subsidies, giften en schenkingen	1.542
Activiteiten, incl. tentoonstellingen	-309	Rente	0
Lidmaatschappen en bank	399	Bijdrage Freonen	6.750
Wereldburger-tentoonstelling 2018	-55	BTW vorig jaar	2.673
		Verhuur	0
Overschot	963		
	14.423		14.423

Begroting 2020

<i>Uitgaven</i>		<i>Inkomsten</i>	
Huisvesting	10.000	Entrees	3.070
Facilitair/boodschappen	200	Bijdrage Freonen	1.500
Personeel	600	BTW vorig jaar	1.850
Belastingen en heffingen	600	Verhuur	0
Automatisering	500		
Werkgroepen	1.000		
Activiteiten incl. tentoonstellingen	100		
Lidmaatschappen	250		
Representatie	50		
Bank	120		
		Tekort	7.000
Totaal	13.420	Totaal	13.420